

Motto. Le nivello de vostre cultura personal se al-
tis secundo le progresso de vostre cognoscentia de
Interlingua.

 Josetta (Voce ce I-gua, pag.s)

Explication de la lettre

Il désire élaborer le intégral
Par rapport à DEU secondo le une soli-
tudi on il coordonne et interlingua
Nederlands, schreuen te per le parola
associar pag 454 usque al fine
a re començar pag 1-454

ma el nombre, restate le parte
con un nombre con le parole "bambol"
pag 135 in un estato in un tal) usque al
aut parta "esaponeudo" pag. 450.

La elaboration continua

PROFESSION DE CONFIDENTIA
in le valor e le efficientia potential del "Parve DEU"

Qua initiator e autor del prime version del Parve DEU, forsan io es nimis optimista, habente un confidentia firme in su valor clar, belle e universal. Le pagina 100 de ci-juncte Prolegomena, per exemplo, es un ver poema classic.

Io es profundemente convincite que, revidite e un poco complite, iste prime version va assecurar le triumpho de Interlingua qua unic medio de communication interlinguistic por le integre mundo.

Le carga de su perfectionamento, minutiose e de grande responsabilitate, necessita un o plure collaboratores competente e passionate de lexicographia. Le plus indicate serea Piet Cleij qui, - per su excelente "Woordenboek Interlingua-Nederlands", le fonte de inspiration e de passionate elaboration del Parve DEU - es, de facto, le coautor; regrettablemente tamen, per su importante e multiple functiones, ille es troppo occupate; e proque anque le altere interlinguistas non dispone de satis tempore liber, on debe trovar un gruppo de collaboratores voluntari, qui poterea divider se le labor. Al ultime edition (1996) del Dictionario Explicative del lingua romanian (DEX), per exemplo, ha partecipate 14 redactores.

Antea on debe preparar, imprimir e diffundr le Prolegomena, mesmo con un numero reduce de paginas; sed su publication integral serea desirabile, nam illo representa, de facto, le prime parte del integre dictionario. Un Prolegomena ben realisate e vastemente difundite, va trainar pois in melior conditiones le publication del integre Parve DEU.

Il va sin dicer, que le impression de iste dictionario es un carga difficile, ma non impossibile. Un anno o duo retro, le organisation de

un Conferentia International de Interlingua ^{in Romania} pareva un utopia e ecce que illo ha devenite realitate. Vamos facer le mesmo por le Parve DEU, que va donar a Interlingua un prestigio immente, ben meritate, in su qualitate de principal medio de communication interlinguistic, principalmente in Europa, sed etiam in omne America, Australia e mesmo in le integre mundo ubi son expandite le principal linguas de cultura.

E il es plus que secur que le Secretario General del UMI va appoiar de tote su corde e poter iste interpresa de brillante futuro.

1999 06 20

Toma Macovei
Romania

PROLEGOMENA a un lexico universal

Lexico, del grec lexis, parola, es, principalmente, le totalitate del parolas de un lingua.

Il ha tante lexicos, quasi quante linguas, e iste grande diversitate de idioma constitue un fonte inexhaustibile de embarassos grave e permanente in le relationes international. Considerante, ante toto, solmente le complexitate del linguages europees, appare in toto justificata le demanda: an non serea possibile le realisation de un lexico universal?

Un tal interpresa es practicamente impossibile; ma, limitante nos al principal linguas de cultura, un selection scientific de lor parolas commun, representa le optime solution a iste difficile problema.

Bizarre es le facto que un tal sorta de panaceo linguistic existe ja de longe tempore, desde tosto un semiseculo, per le selection de su parolas secundo le principio del maximo de internationalitate, illo es le Interlingua de IALA; sed per egoistic interesse de gruppo, estranier a celle humanitari, illo non ha essite ancora prendite in serio, sub iste aspecto. Le lexico universal, dunque, es le complite dictionario encyclopedic de Interlingua.

Le 20 de martio 1999, habera verisimilmente un importantia a parte in le historia del cultura mundial. Illo marca le termination de elaboration de un prime version del Dictionario Encyclopedic Universal, le Parve DEU, dactylographiate super plus de 1500 paginas A4.

Infortunatemente, malgrado su valor e necessitate extraordinari, un obra tanto voluminose, on assere, non pote esser imprimite e diffundite in le conditiones economic actual, ben que, al mesme tempore, son expendite milliardos de dollars, in scopos considerate de multes non humanitari.

Le hesitation de imprimir un obra original, non es debite semper a su insignificante valor, sed al inertia que le homines manifesta habitualmente ante un novitate exceptional. Le inertia es un phenomeno super toto physic, ma on lo incontra bastante frequentemente etiam in le dominio spiritual. Le ideas son como le clavos; on debe colpar, batter multo pro facer los penetrar. Tote le grande inventiones (avion, rchetta) e le creationes genial (in radiophonia, television etc.) ha incontrate obstinate opposition a lor debut. E me place a creder que iste historia se repete etiam con le Parve DEU.

E allora, pro non mancar le colpo de un enorme labor passionate, on me ha sentite obligate a recurrer a un innocente subtilitate: celle de lancear antea un fascicula introductive, facilmente imprimibile, por le qual le parola prolegomena me pareva plus adequate. Illo consiste¹ de iste insolite lexico e un plus ample exemplification, comprendente omne entratas con le initial A (circa 500), que es, de facto, le prime parte del integre dictionario. (Si etiam iste exemplos pare troppo longe por le besonio de impression, on pote reducer lo, ma sin imbrogliar le sequentia normal del parolas.

Convincite que le Parve DEU es le plus complete lexico in su genere, con le etymologia del parolas, lor differente sensos, le ingeniose formation del parolas (per derivation e composition), le multitudine de neologismos, combinationes de parolas e belle expressiones etc., le imprimir in un plus tirage de iste Prolegomena e su diffusion a un precio minime, quasi gratis, va attraher le attention del homines de ubisque super le importantia a parte de iste obra interlinguistic extraordinari, stimular le constitution de un gruppo de specialistas voluntari, competente in su perfectionamento.

Al fin, ma non de minus importantia, iste Prolegomena visa de attraher le fundos necessari pro imprimir le Parve DEU, al minus per fasciculas successive, ab initio, e, in un perspectiva plus distantiate, de editar le in un belle volumine illustrate, digne de su modello inspirative, le Petit Larousse.

In le nomine de omne promotores ancian e actual del meraviliose Interlingua, on signa iste appello mobilisatori,

1. Hic on debe intercalar iste parolas: de un introduction clarificante super le idea, le plano e le raalisation... (de iste inedite...)

UN OBRA LINGUISTIC EXTRAORDINARI - Le PARVE DEU
(Dictionario Encyclopedic Universal)

Le linguas national, iste creationes spontanee del populos - representante le plus grande triumpho del intelligentia human - forma in simul un bouquet de flores exquisite del cultura universal que debe semper esser guardate e cultivate con cura a parte.

Al mesme tempore tamen, iste quasi illimitate diversitate del linguas produce - in le relationes international (cultural, commercial, touristic, diplomatic etc.) - un mal de capite permanente, contra le qual le responsabiles del sustententia e del solidaritate del populos non ha arrivate ancora al consenso de usitar le optime remedio unic, rationalmente reinitiate.

A presso del genial invention de Gutenberg: le impression con litteras mobile, le dictionario, initiate jam per le grecos antique e perfectionate semper al longe del seculos, representa uno del plus ingeniose discopertas del spirito human. Un bon dictionario es un tresor de cognoscencias necessari a cata passo, non solmente por le linguista sed por cata homine culte.

Le philosopho e linguista german Haymann Steinthal ha intuite le essentia de iste ingeniose medio de labor scientific, considerante lo "le statistica del lingua"; sed un definition plus spiritual es celle date de Voltaire in su Dictionario philosophic: "Rangiar le ration in ordine alphabetic". Ma le campo del realitate imbraciate per le ration es tanto vaste que on demanda al lexicologo non solmente un alte competentia in linguistica, sed etiam large cognoscencias encyclopedic in omne dominios.

Il ha omne sorta de dictionarios: explicative, bilingue, plurilingue etymologic, in ordine inverse del parolas etc. Un importantia a parte ha le dictionario encyclopedic o le lexico, cuje nivello de information in tote le dominios del scientia e del cultura es plus profund.

Inter alteres, on apprecia le importantia e le valor cultural de un lingua secundo le perfection attingite per su dictionario encyclopedic. Qual advantage e plazer pro un francophono, p. ex., de poter servir se in su recercas de un instrumento de labor tanto perfectionate, con aspectu ben adradabile, accessibile qua precio e commodamente maneabile como le Petit Larousse!

Equalmente le importantia de un lingua auxiliar-normate debe esser appreciate, etiam secundo le nivello de amelioration attingite de su dictionario principal. In Interlingua tamen, le cura por le raalisation tanto prestigiose es lassate al latere, sur le motivo, non troppo justificate, que un tal obra non pote esser imprimate in le condiciones economic actual. Que on nos meravilia plus allora que iste interlingua non cognosce le popularisation meritate secundo su qualitates extraordinari, incontrate in nulle altere lingua del mundo?

Gratias al IED, un selection rational e de alte competentia del parolas con maximo de naturalitate e de internationalitate, Interlingua frue de un base solide e firme como un rocca de granito. Illo debe esser solmente actualisate gradualmente per le introduction de un parve numero de nove parolas, considerate absolutamente necessari e respectante strictemente le spirito de iste lingua exceptional; sed IED, como alteremente omne dictionarios bilingue de iste sorta, non es que un skeleto de lingua. Pro dar lo le agradabile ricchezza del formas, mobilitate e sufflo del vita, su parolas debe esser definite con lor genealogia e con belle exemplos adequate a lor diverse sentidos, i. e., elaborar, secundo illo, le dictionario encyclopedic.

On debe prender in consideration anque un altere motivo pro le qual le Dictionario Encyclopedic de Interlingua debe esser preparate ante toto e per omne effortios. Le numero del dictionarios encyclopedic por le principal linguas del cultura cresce semper. Lor consultation es difficile e costose. On senti le besonio de un dictionario encyclopedic universal, utilisabile quasi per le parlatores de omne linguas del mundo. Eh ben, un bon DEI, per su maximo de internationalitate e le definitiones exprimate in un lingua comprehensibile a prime vista per omne homines culte, es, certo, le obra le plus adequate pro satisfacer iste besonio.

Jam le prime de maio 1966,io annunciava:"Le autor,de iste essayo, ha elaborate le prime version del DEI,inglobante tote le terminos ex IED e celles supplementari ex Concise Interlingua-English Dictionary per F.P.Gopsill".Mesmo in Panorama (martio-april 1997) ha appari- te iste nova favorebile a un tal realisation:"862 paginas,tanto ple- na le manuscripto actual a un planificate Dictionario encyclopedic universal del cultura"(DEUC) per le dilligente professor romanian T. Su intention es describer e definir cata parola de Interlingua - in Interlingua.Le autor spera poter publicar le prime quaderno,con lit- tera A (circa 100 paginas A4) pro 13-tie Conferentia de Interlingua in Strasbourg iste estate. Le prime quaderno debe allora crear appe- tito pro finalisar le resto del grande obra e publicar lo in finin u- singule,grande volumine."Un edition ben realisate del DEUC devenira, certamente,in perspectiva,le obra de referentia pro cata homine cul- te del mundo,de maniera que mesmo le specialistas non sentira plus b- s nio de consultar le difficilmente abordabile grande encyclopedias (britanic,francese,german,arabe,chinese etc.) que in problemas de pur e detaliate specialitate.Interlingua va attinger le apogeo de su importantia e le prestigio ben meritate,gratias a su qualitates exce- tional,incontrate in nulle altere lingua existente,"dice T.M.

Es multo regretabile que un labor gigantesco,prestato con passion p- le gloria de interlingua,un obra que poterea contribuir sensibilemen- te al consolidar del prestigio de iste lingua prodigiose,jace in obli- vido e ignorantia total.

Le 23 de april 1997,io addeva:"Completate per milles de parolas no- ve,de combinationes de parolas,belle expressiones e locutiones ab le Dictionario (woordenboek) Interlingua-Nederlands DIN) per Piet Cleij. pro distinguer se del grande encyclopedias mentionate e essente ela- borate secundo le modello del Petit Larousse,iste prime Dictionario Encyclopedic Universal ha essite intitulate,in fin,con le nomine plus correspondente a su contento e amplor,le Parve DEU.

Naturalmente,iste prime version,non es un obra perfecte.Sed revidi- te per un colectivo competente e passionato del Commission lingui- stic e popularisate per UMI in omne maneras,forsan se trovarea un mecenaso o un societate plus inricchite que acceptarea attachar su no- mine al futur ver Dictionario Encyclopedic Universal del Mundo,des- tinate a devenir,in perspectiva,le principal obra de referentia por tote le homines culte del mundo e cognoscente un propagation concu- rrente con celle del Biblia. Ecce ora,le mentionate quaderno ajornat

1999 04 21

Toma Macovei - Romania

1.Le projecto de iste quaderno,non essente definitivate usque al vigilia del 13-tie Conferentia,non ha essite abandonate, sed solo ajornate pro plus tarde.In excambio,in le session del Commission lingui- stic al Conferentia in Strasbourg,on ha presentate un parve com- munication,un experimento edificativa,que non ha suscitato,infeli- cemente,le attention e le interesse expectate.